

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Právní historie Junáka do roku 1950

Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

Autor/Autoři: **Pavel Martiník**

Konzultant: **doc. JUDr. Vladimír Kindl**

2014

VII. ročník

Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do VII. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracoval samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním ve veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V dne

.....
Pavel Martiník

Obsah

<i>Úvod</i>	<i>str. 3</i>
<i>Spolkové právo v českých zemích mezi lety 1914 – 1950</i>	<i>str. 4</i>
<i>Poátky skautingu v Rakousku-Uhersku</i>	<i>str. 12</i>
<i>Junák za první republiky</i>	<i>str. 16</i>
<i>Skauting po Mnichovu a za protektorátu</i>	<i>str. 17</i>
<i>Po druhé světové válce</i>	<i>str. 19</i>
<i>Obrazová příloha</i>	<i>str. 21</i>
<i>Zdroje</i>	<i>str. 22</i>

Úvod

Úvodem této práce bych chtěl velmi poděkovat mému konzultantovi, doc. JUDr. Vladimíru Kindlovi, bez jehož ochoty a trpělivosti by nemohla vůbec vzniknout. Dále mě poděkování směřuje k br. Ing. Jiřímu Navrátilovi, br. Romanu Šantorovi, br. Ing. Martinu Krkovi a JUDr. Davidu Faladovi a dalším za poskytnutí materiálů a cenné rady.

Práce je strukturována do dvou do určité míry na sobě nezávislých částí. V první části je popsán vývoj spolkového práva na území českých zemí sdružených na období mezi lety 1914 – 1950. V druhé části potom institucionální vývoj Junáka v tomto období. Bohužel rozsah práce (maximálně 45 000 znaků) mne nedovolil zabývat se v těchto podrobnostech, a tak jsem se zaměřil na klíčové rozcestí českých (československých) dějin v tomto období: na situaci během a po první světové válce, druhou republiku a protektorát a na situaci po skončení druhé světové války.

Spolkové právo v českých zemích mezi lety 1914 - 1950

„Spolkem nazýváme dobrovolné, trvalé spojení se n kolika osob v organismus, samostatnou osobnost repraesentující, k dosažení n jakého ú elu životního.“¹, to je definice spolku dle profesora Pražáka v jeho publikaci Rakouské právo ústavní z roku 1895. Je zjevné, že spolkové právo v objektivním slova smyslu² procházelo v pr b hu asu mnoha prom nami, které se odrážely v každodenním fungování spolku . Z toho d vodu je podle mého názoru naprosto nezbytné nejprve samostatn prozkoumat jeho úpravu v dob , kterou se zabývá tato práce (a i v dob jí p edcházející). Na vývoj spolkového práva v eských zemích³ (v obou možných smyslech) se tedy zam ím v první ásti svojí práce.

V této ásti práce se budu v novat výhradn spolku m nepolitickým a nevýd le ným, nebude-li explicitn e eno jinak.

Spolkové právo dnes pat í v eské republice mezi významné odbo ky soukromého práva a možnost pokojného sdružování ob an je garantováno v Listin základních práv a svobod. Nebylo tomu tak ale vždy. První rakouská ústava z dubna 1848, žádné ustanovení o spol ovacím právu neobsahovala. Nicmén jeho garance se již objevila v návrhu ústavy následující, krom ížské, konkrétn v § 12: *Rakouští ob ané mají právo tvo iti spolky beze všeho ú edního povolení, pokud ú ely a prost edky spol ení nejsou proti právu ani státu nebezpe né. Spo ádání tohoto práva smí se stát jen zákonem*⁴. Tato ústava však díky rozehnutí ústavodárného sn mu nikdy nevstoupila v život.

B eznová ústava z roku 1849⁵ již žádné ustanovení o spol ovacím právu neobsahovala, a po krátké dob byla potla ena tzv. silvestrovskými patenty z konce roku 1851, kterými otev en

¹ PRAŽÁK, Ji í. *Rakouské právo ústavní I: ást první, Ústava Obecní*. 2. opravené vydání. Praha: Jednota právnická, 1900, Str. 74

² Tedy souhrn právních p edpis upravujících dnešní ústavním po ádkem garantované politické právo na to se s ostatními osobami sdružovat na ochranu svých legitimních zájm . Toto právo je ozna ováno jako spolkové (sdružovací, spol ovací) právo v subjektivním slova smyslu.

³ Tedy nikoliv na Slovensku, nebo tam po celou dobu, kterou se zabývá tato práce, platila úprava uherská.

⁴ Diplomová práce Krom ížský sn m a tzv. krom ížská ústava, s. 70, dostupná online na <https://is.cuni.cz/webapps/UKSESSIONF297C4E16EFDEA4723E61A13925E5F37/zzp/detail/8001008664/?lang=en&file=8800019167>

⁵ Viz <http://spcp.prf.cuni.cz/dokument/stadion.htm>.

za ala etapa Bachovského absolutismu. Tyto patenty žádná práva (krom zrušení nevolnictví, zásady rovnosti před zákonem a ochrana některých církví) negarantovaly. Na tomto místě považují za nutné zdraznit, že žádná z výše zmíněných ústav nikdy nebyla v Rakousku úplně jiná.

Po katastrofálních vojenských neúspěších rakouského mocnářství, které nutně musely vést ke konci absolutismu, došlo k přijetí nové ústavy. Tak byla 26. února 1861 císařem vyhlášena tzv. únorová ústava. Jednalo se o polylegální oktrojovanou konstituci, která nezakotvovala žádná lidská práva tak, jak tento pojem chápeme dnes. Nicméně ustavila zemské zřízení a zemské sněmy, které byly klíčové pro obsazování poslanecké sněmovny říšské rady, jejíž činnost se na zavádění a úpravu takovýchto práv zaměřila.

V roce 1867, ještě za platnosti této únorové ústavy, tak byl přijat zákon č. 134/1867 ř. z. (Spolkový zákon)⁶. Tento zákon garantoval spolování občanů Rakouska a stanovoval podmínky pro vznik a fungování spolků⁷. Poslední rakouská ústava, prosincová, pak v zákoně č. 142/1867 ř. z. (Zákon o všeobecných právech státních občanů) ve svém článku 12 stanovovala: „*Rakouští občané mají právo se shromažďovati a spolkyiniti. Jak se toto právo má užívat, ustanovuje se zvláštními zákony*“⁸. Zvláštním zákonem, který tuto problematiku upravoval, zstal zákon č. 134/1867 ř. z. Prosincová ústava pak platila po celou dobu trvání od roku 1867 již rakouskouherské monarchie.

Článek 12 prosincové ústavy byl po vzniku Československa v roce 1918 inkorporován do jeho právního řádu článkem 2 zákona č. 11/1918 Sbírky zákonů a nařízení (Receptní zákon)⁹. Prozatímní ústava¹⁰ nového státu byla přijata pod číslem 37/1918 Sb. a soustředila se v podstatě pouze jenom na úpravu veřejné moci a její dělbu ve státě, tudíž žádným způsobem neupravovala politická práva. I dále tak zůstávala v platnosti rakouskouherská úprava sdružovacího práva z roku 1867.

⁶ Viz <http://spcp.prf.cuni.cz/lex/134-1867.htm>.

⁷ S následujícími výjimkami (§§ 3 a 4 zák. č. 134/1867 ř. z.): „*Spolky a společnosti, které mají za účelem zisk, spolky bankovní, kreditní a pojišovací, dle chodní ústavy, spojitelné a podniky na zástavy – ty byly upraveny zvláštními zákony a dále se zákon nevztahoval na náboženské společnosti, živnostenské a pomocné živnostenské společnosti zřízené na základě živnostenského zákona a na tiskárny a pokladnice hornické zřízené dle horního zákona.*“.

⁸ Malý, str. 223

⁹ Viz http://cs.wikisource.org/wiki/Recept%C4%8Dn%C3%AD_z%C3%A1kon.

¹⁰ Viz http://www.psp.cz/docs/texts/constitution_1918.html.

V roce 1920 byla pod číslem 120/1920 Sb. přijata definitivní ústava republiky – Ústavní listina, která byla uvozena zákonem č. 121/1920 Sb.¹¹. Tento zákon ve svém odst. 1 l. 1 stanovil, že „*Zákony odporující listině, jejím součástkám a zákonem jí m nicím a doplňujícím, jsou neplatné.*“. V následujících klávkách pak stanovil, že orgánem pro určení, o které zákony se jedná, je ústavní soud. Spolovací zákon byl v souladu s Ústavní listinou, a tak z stal úinný i po přijetí republikánské ústavy.

Naproti tomu prosincová ústava přijízená s republikánským zřízením v souladu nebyla, a tak muselo dojít k přesunutí občanských práv v ní garantovaných do jiného předpisu. Občanská práva tedy byla nově upravena v Ústavní listině. Spolovací právo konkrétně v odst. 1 § 113: „*Svoboda tisku, jakož i právo klidně a beze zbraní se shromažďovati a tvořiti spolky jsou zabezpečeny. Jest proto v zásadě nedovoleno podrobovati tisk předložné cenzuře. Výkon práva spolovacího a shromažďovacího upravují zákony.*“.

V odstavci následujícím je pak stanoveno, že „*Spolek může býti rozpuštěn, jen pokud jeho úinností byl porušen trestní zákon nebo ve veřejný pokoj a mír.*“. V posledním odstavci § 113 pak listina umožňuje omezit zakládání spolků, které byly založeny pro výdělečnou úinnost, jakož i omezit členství cizinců ve spolcích politických. V § 14 pak listina zakotvovala možnost založení odborů.

Zajímavá byla situace na Slovensku, Podkarpatské Rusy a v Hlučínsku. V těchto oblastech totiž před vznikem Československa neplatilo právo rakouské, nýbrž uherské, respektive německé, kterážto byla na těchto územích v roce 1918 také recipována. Situace zde byla diametrálně odlišná od stavu v bývalých předlitavských zemích: „*Právo spolovací nebylo [na Slovensku] pod zárukou ústavy, jako tomu bylo v bývalém Rakousku, ba vůbec nebylo – mimo ně která odvíjí zvláštní – upraveno zákony, nýbrž ministerskými nařízenými. Právo spolovací v Uhrách bylo tedy sférou vládní moci, kterou vykonával král prostřednictvím zodpovědného ministra ve smyslu a v mezích zákonných článků č. 12 z r. 1791 a č. 3 z r. 1848.*“¹²

¹¹ Text obou předpisů je dostupný na <http://spcp.prf.cuni.cz/lex/121-20.htm>.

¹² DUSIL, Václav. *Československé právo spolkové*. Praha: Aventinum, 1924, 73 s. sv. I., str. 9

Co se týká inkorporovaného Hlučínského území, tak do 15. května 1921 platila v této oblasti německá úprava, která byla od tohoto data nahrazena výše zmíněným zákonem č. 134/1867 z. r.¹³

Zajímavým zákonem, který se týkal spolkové činnosti za První republiky je zákon č. 267/1920 Sb. (Zákon o odstranění nevhodných názvů)¹⁴, který zakazoval názvy právnických osob, které „*upomínají na právní poměry země československé republiky před 28. říjnem 1918, neb odporují smyslu a duchu zahraničních vztahů republiky československé, nebo připomínají osoby, které jakýmkoliv způsobem projevily nepřátelské smýšlení proti československému národu nebo národu sdruženým, nebo připomínají události rázu protistátního*“¹⁵, dále byly zakázány například názvy, které zneužívaly označení československý. Sankcí za porušení tohoto nařízení mohla být pokuta, nebo nucené přejmenování spolku správním úřadem.

Dalším zákonem, který měl vztah k spolkovému právu (což se projevilo zejména během a po Mnichovské krizi), byl zákon č. 300/1920 Sb. (Zákon o mimořádných opatřeních)¹⁶. Tento zákon umožňoval ve svém § 1 za určitých podmínek (válka nebo okolnosti, které zvýšenou měrou ohrožují celistvost republiky), aby vláda se souhlasem prezidenta přijala taková opatření, která omezí nebo dočasně zruší i právo obsažené v § 113 Ústavní listiny (tedy spolkové právo). Tento zákon byl zjevně protiústavní (ve smyslu výše zmíněného ustanovení uvozovacího zákona), nicméně zůstal v platnosti po celou dobu trvání První republiky i po ní.

Zákon č. 300/1920 byl nakonec i použit při přijetí vládního nařízení č. 177/1938 Sb. ze dne 17. září 1938¹⁷, které zavádělo mimořádná opatření i v oblasti spolkového práva (viz § 1 tohoto nařízení). Otázkou je, nakolik se zabývatelné edpisy, které byly přijaty v době nesvobody¹⁸ a na které právní předá díky teorii kontinuity hledí jako na nicotné. Myslím si, že to své opodstatnění

¹³ Tato změna byla provedena vládním nařízením č. 168/1921 Sb. (ve výše zmíněné knize dr. Dusila se na straně 11 uvádí jako místo publikace český zákoník namísto Sbírky zákonů a nařízení, jde nicméně dle mého názoru o překlep).

¹⁴ Viz str. 597 digitalizované Sbírky zákonů a nařízení státu československého na <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/051-1920.pdf>.

¹⁵ § 1 zákona č. 267/1920 Sb.

¹⁶ Viz str. 690 digitalizované Sbírky zákonů a nařízení státu československého na <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/056-1920.pdf>.

¹⁷ Viz str. 1 digitalizované Sbírky zákonů a nařízení státu československého dostupné online na <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1938/060-1938.pdf>.

¹⁸ Definované v ústavním dekretu č. 11/1944 Úředního věstníku československého.

má, nebo je dle mého názoru dležitější to, jak právo fungovalo v době nesvobody v praxi, než toto období „odmáznout“ právní fikcí.

V průběhu trvání Druhé republiky bylo nejprve 27. ledna 1939 přijato vládní nařízení č. 13/1939 Sb.¹⁹. Toto nařízení přímo novelizovalo zákon č. 135/1867 Sb. (Spolovací zákon). Nejprve rušilo všechny politické spolky a to ke dni účinnosti nařízení (1. března 1939) a dále způsobovalo tresty za neoprávněné shromažďování.

Ve stejný den bylo přijato nařízení vlády č. 30/1939 Sb.²⁰ (O tvorbě zvláštních sdružení, nepodléhajících platným předpisům o sdružování a dozoru nad nimi)²¹. Toto nařízení umožňovalo ve zcela výjimečných případech (které nebyly blíže specifikovány) utvoření „zvláštního sdružení osob ... , jež vzhledem k svému významu, účelu, který má být sledován, ... nelze vhodně zařadit pod platné předpisy o spolcích, o náboženských společnostech, o útvarech obchodního práva nebo pod jiné platné předpisy o sdružování.“²²O žádosti o vzniku rozhodovalo ministerstvo vnitra dle volné úvahy. Ministerstvo vnitra také mohlo takové sdružení kdykoliv rozpustit nebo mu pozastavit činnost. Asi není potřeba dodávat, že vzhledem k rozsahu diskrece, kterým ministerstvo disponovalo, se jedná o ušlechtilý příklad možnosti svévole²³.

Se vznikem protektorátu došlo de facto k nahrazení Ústavní listiny (o jejímž uplatnění (nejen co se týká spolovacího práva) lze mít i v posledních letech 30. let pochyby²⁴) Výnosem v době a říšského kancléře ze dne 16. března 1939 o Protektorátu Čechy a Morava, který vyšel ve Sbírce zákonů a nařízení republiky československé pod číslem 75/1939 Sb.²⁵ O nastoupení nových předků svádí, že tento výnos byl v rozhodné verzi otisknut pouze v němčině, přičemž přiložená

¹⁹ Viz str. 12 digitalizované Sbírky zákonů a nařízení republiky česko-slovenské dostupné online na <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1939/003s1939.pdf>.

²⁰ Je zajímavé, že ačkoliv nařízení č. 13/1939 Sb. a č. 30/1939 Sb. byla přijata ve stejný den, ve sbírce zákonů byl první předpis vydán již 4. února, zatímco druhý až 10. února. Důvodem dle mého názoru bylo, že první nařízení mělo platnost pouze v zemích české a Moravskoslezské, zatímco druhé v celé česko-slovenské republice a tedy muselo být nejprve přeloženo do příslušných jazyků (4. února byla sobota, překladatelé nepracovali).

²¹ Viz str. 1 digitalizované Sbírky zákonů a nařízení republiky česko-slovenské online na <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1939/012-1939.pdf>.

²² § 1 nařízení vlády č. 30/1939 Sb.

²³ Není bez zajímavosti, že tento právní předpis byl zrušen až zákonem č. 83/1990 Sb. (Viz jeho § 21).

²⁴ Viz předpisy popsané výše.

²⁵ Viz str. 375 digitalizované Sbírky zákonů a nařízení republiky česko-slovenské online na <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1939/028-1939.pdf>.

eská verze byla pouze p ekladem. Není p ekvapující, že výnos neobsahoval garance žádných individuálních práv. Naopak jeho odstavec 5 lánek 5 stanovil, že: „*Od vyhlášení zákon , na ízení a jiných právních p edpis , jakož i od výkonu správních opat ení a právoplatných soudních rozsudk jest upustiti, podá-li íšský protektor námitky.*“ Ur itá míra kontinuity byla p ipušt na lánkem 12: „*Právo platné v echách a na Morav z stává v platnosti, pokud neodporuje smyslu p evzetí ochrany N meckou íší.*“

Protektorátní vláda a ú ady mohly vydávat pouze p edpisy a individuální právní akty, které se vztahovaly na echy (nebo ješt lépe na nen mecké státní p íslušníky). To mimo jiné znamenalo ur itou dvojkolejnost (nejen) spolkového práva na území Protektorátu.

Obtížná byla situace židovského obyvatelstva. Ta se odrazila i ve spolkovém právu. Vzhledem k tomu, že byl protektorát sou ástí N mecké íše, za aly se na jeho židovské obyvatele vztahovat Norimberské zákony v tom smyslu, že díky personálnímu pojetí práva upravovaly jejich vztah s ob any N mecké íše (a jejími orgány). V odst. 3 § 2 Zákona o íšském ob anství bylo stanoveno, že „*íšský ob an je jediným nositelem v zákonech stanovených plných politických práv.*“ – toto ustanovení p inášelo pro Židy v podstat úplné omezení zakládat spolky a sdružovat se v nich.

Co se týká zakládání spolk z izovaných podle protektorátního práva, byli Židé omezení na ízením vlády . 136/1940 Sb.²⁶, který ve svém odst. 3 § 4 stanovil, že „*židé se nesm jí zú astniti politického života, ani býti leny spolk a jiných korporací spole enského, kulturního a hospodá ského života. Tím není dot ena jejich ú ast v nucených organizacích, v útvech provozujících obchody a ve spolecích a jiných korporacích ur ených pro židy a jako takové ozna ených.*“ Likvidaci existujících židovských spolk , která za ala již na ja e 1940, m la na starosti Židovská náboženská obec v Praze²⁷. Na druhou stranu n kte í auto i uvád jí, že sionistické židovské spolky byly v protektorátu tolerovány až do kv tna roku 1941²⁸.

²⁶ Viz str. 388 digitalizované Sbírký zákon a na ízení Protektorátu echy a Morava dostupné online na <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1940/044-1940.pdf>.

²⁷ Tato likvidace probíhala na základ na ízení íšského protektora ze dne 5. b ezna 1940.

²⁸ K ESTAN, Ji í, Alexandra BLODIGOVÁ a Jaroslav BUBENÍK. *Židovské spolky v eských zemích v letech 1918-1948*. Vyd. 1. Praha: Aventinum, 2001, 191 p. Knihovna nau ných spis Aventina, sv. I. ISBN 80-859-2427-7., str. 68 – 72.

Spolkové právo státních p íslušík Protektorátu echy a Morava nebylo protektorátní vládou po celou dobu trvání protektorátu dále omezováno²⁹. Na druhou stranu elilo v souladu s Výnosem o z ízení Protektorátu zásah m ze strany Ú adu íšského protektora a pozd ji p íslušného státního ministerstva³⁰.

S blížícím se koncem války si úprava spolkového práva našla cestu i do prezidentských dekret Edvarda Beneše. Klí ovým byl (nejen pro spolkové právo) dekret . 11/1944 Ú edního v stníku republiky eskoslovenské (po návratu prezidenta Beneše do protektorátu byl otišt n ve Sbírce zákon republiky eskoslovenské uvozen vyhláškou ministra vnitra). V tomto dekretu bylo v odst. 1 l. 1 stanoveno, že: „*P edpisy vydané v oblasti tohoto [právního] ádu v dob , kdy byl eskoslovenský lid zbaven své svobody (doba nesvobody) nejsou sou ástí eskoslovenského právního ádu. Doba nesvobody jest doba ode dne 30 zá í 1938 až do dne, který bude ur en vládním na ízením.*“³¹ V lánku 6 tohoto p edpisu pak také bylo vymezena možnost zrušení rozsudk a rozhodnutí státní správy, které byly vydány dle p edpis , které se svým obsahem p í í demokratickým zásadám eskoslovenské ústavy³².

Dekretem, který upravoval výlu n spolkové právo, byl dekret . 81/1945 Sb. (O n kterých opat eních v oboru spolkovém)³³. Tento p edpis byl významný hlavn v tom, že upravoval odlišnou proceduru rušení individuálních právních akt , které se týkaly rušení spolk v dob nesvobody od procedury rušení jiných individuálních akt vydaných na základ p edpis p í ících se demokratickým zásadám stanovené v dekretu . 11/1944 Sb. O obnovení zrušeného spolku, který zanikl pod tlakem okupace, mohli požádat jeho „poslední odpov dní zástupci“ (§ 3), nejpozd ji do dvou m síc po dni ú innosti dekretu (§ 2), tedy do 1. prosince 1945. Dekret

²⁹ Tvrzení autora po projití sbírek odpovídajících sbírek p edpis z doby trvání protektorátu.

³⁰ Nap íklad akcí Sokol krátce po p íchodu zastupujícího íšského protektora Reinharda Heydricha do Prahy.

³¹ Viz str. 51 digitalizované Sbírky zákon a na ízení republiky eskoslovenské dostupné online na <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1945/015-1945.pdf>.

³² Byl to tedy tento dekret, který znovu zavedl p edvále nou liberální úpravu spolkového práva a nikoliv dekret . 81/1945 Sb., jak je uvedeno na str. XV publikace Pražské spolky (LAŠTOVKA, Marek. *Pražské spolky: soupis pražských spolk na základ ú edních evidencí z let 1895-1990*. Praha: Scriptorium, 1998, 742 p. ISBN 80-902151-9-X.). Ustanovení v tomto dekretu (. 81/1945 Sb.) mají již pouze deklaratorní povahu.

³³ Viz str. 151 digitalizované Sbírky zákon a na ízení republiky eskoslovenské dostupné online na <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1945/038-1945.pdf>.

dále novelizoval Spolkový zákon (č. 134/1867 z. n. l.), nebo stanovoval možnost zakázání spolku, pokud jeho vznik není ve veřejném zájmu. Takto novelizovaný zákon pak platil až do roku 1951.

Posledním předpisem, kterým se budu v této práci zabývat kvůli jejímu časovému určení je tzv. Ústava 9. května (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.)³⁴. I ona upravovala spolkové právo ve svém odst. 31. IV: „*K obstarávání v cíve veřejných a k uplatnění svých demokratických práv vytváří lid dobrovolné organizace, zejména politické, odborové, družstevní a kulturní, organizace žen a mládeže a tělovýchovné.*“ Toto ustanovení pak na své provedení čekalo do roku 1951 do přijetí zákona č. 68/1951 Sb. (O dobrovolných organizacích a shromážděních).

³⁴ Viz str. 1089 digitalizované Sbírky zákonů a nařízení republiky Československé dostupné online na <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1948/052-1948.pdf>.

Skautské hnutí, skauting

Na úvod druhé části mojí práce považuji za nutné krátce vysvětlit, jak skauting vznikl a co bylo jeho posláním. Skauting je výchovné hnutí, jehož koncepci vymyslel na počátku 20. století britský generál Robert Baden-Powell. Ten využil svých zkušeností z bojů v Jižní Africe, ve kterých používal místní nedospělé hochy pro válečné účely (sloužili jako spojky, zpravodajci,...) a v roce 1908 založil, se souhlasem Eduarda VII., ve Velké Británii první skautskou organizaci.

Náplní činnosti tvořily především kolikadenní výpravy do přírody, osvojování si různých vojenských dovedností (uzlování, šifry, signalizace...) a výchova k vlastenectví. Baden-Powell shrnul principy skautingu v knize *Scouting for Boys*.

V současné době je členem skautských organizací po celém světě více než 25 milionů lidí³⁵.

Počátky skautingu v Rakousku-Uhersku

První zmínky o nové výchovné metodě, skautingu, začaly do českých zemí pronikat po roce 1909, kdy v Německu vyšel překlad knihy *Scouting for Boys*³⁶. O český překlad této knihy se později pokusil i Antonín Benjamin Svojsík³⁷, který je považován za zakladatele českého skautského hnutí, ale díky jejímu akcentu na vlastenectví³⁸ tuto práci opustil a napsal vlastní knihu, *Základy junáctví*. V té je namísto vlastenectví zdůrazněno národní cítění.

První skautské družiny začaly na území království českého vznikat hned v roce 1909. Nicméně jakési institucionální zakotvení přineslo v roce 1912 až založení junáckého³⁹ odboru při Svazu spolků a přátel pro tělesnou výchovu mládeže. Ve stejném roce vznikl první skautský spolek.

³⁵ <http://members.scouts.org.uk/supportresources/1625/register>

³⁶ ŠANTORA, Roman. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. 1. vyd. Editor Roman Šantora. Praha: Mladá fronta, 2012, 253 s. ISBN 978-802-0426-222., s. 19

³⁷ SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Český skaut.: Úvodem k nové národní naší instituci*. Praha: Josef Springer, 1912., s. 3

³⁸ viz NÁ ELNICTVO SVAZU SKAUTŮ A SKAUTEK REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ. *Na obranu českého skautingu*. Praha: V. Palásek a Fr. Kraus, 1922. Sborník skautských spisů seřazených podle abecedy "V dce", 1., s. 5: „V anglickém skautingu i jinde byly složky, které v tehdejší našem odvislém postavení politickém jevíly se nesympatickými. Byla to především loajlnost k panovníku, náboženská stránka hnutí a výchova žádného občanů v bec, jak se v cizině zdůrazňovala od pomoci při úrazu na ulici až po výchovu k branosti.“

³⁹ Junák je český ekvivalent slova skaut (z anglického scout).

Jmenoval se Kroužek skautů a své sídlo měl v Třebčovicích pod Orebem. V roce 1917 se pak stal součástí Junáka – českého skauta⁴⁰.

V roce 1914 se skautský odbor osamostatnil a vznikl spolek Junák – český skaut, jehož právním nástupcem je dnešní Junák – svaz skautů a skautek ČR⁴¹. Jeho stanovy⁴² byly schváleny c. k. místodržitelstvím v Praze výnosem č. 8/001851 ze dne 30. května 1914.

Jako hlavním cílem bylo podle stanov „*zavádění, šíření, prohlubování a studium i propagaci junácké výchovy české mládeže obojího pohlaví v stáří od 10 do 18 let*“⁴³. Sídlem spolku byla Praha⁴⁴. Přesobnost spolku byla stanovena pouze na království české⁴⁵.

Spolek měl tři druhy členů⁴⁶. *iným členem* mohl být každý, kdo dosáhl věku 18 let, byl bezúhonný a má zájem pracovat na výchovu junáctva „*a prakticky, a theoreticky*“. Další druh členství byl vyhrazen pro *členy zakládající*. Tím se mohl stát bez dalších podmínek každý, kdo složil 100 Kč. Nejvíce členů bylo vedeno jako *členové pispívající*, nebo tak byli vedeni mladiství a děti členové⁴⁷. Podmínkou bylo přijetí do spolku a pravidelné placení příspěvků. Poslední kategorií byli *estní členové*, kteří byli jmenováni valnou hromadou. *ině, zakládající a pispívající členy* přijímal výbor spolku. Přes rozdílnost názvů členství měli všichni členové stejná práva⁴⁸ i povinnosti⁴⁹ s výjimkou členů *iných*, kteří museli navíc „*se účastivati porad v dcovských*“.

⁴⁰ Skautské století, str. 36, op. cit.

⁴¹ V březnu letošního roku se konala schůzka nejvyššího orgánu tohoto spolku, Valného sněmu Junáka, který (i kvůli účinnosti nového občanského zákoníku) rozhodl o přejmenování spolku na Junák – český skaut, z. s. Tato změna však ještě nevstoupila v platnost, neboť je podmíněna příslušným rozhodnutím Národního elnictva Junáka.

⁴² V příloze fotografie.

⁴³ I. 1. Stanov I.

⁴⁴ I. II Stanov I.

⁴⁵ bod 9 I. III Stanov I

⁴⁶ I. IV Stanov I

⁴⁷ Což bylo umožněno § 30 zák. č. 134/1867 z. l., který zakazoval nezletilým osobám pouze členství ve spolcích politických.

⁴⁸ I. VI Stanov I

⁴⁹ I. V Stanov I

lenství mohlo zaniknout ze 4 důvodů: ohlášením vystoupení, pozbytím bezúhonnosti⁵⁰, vymazáním výborem pro nezaplacení příspěvků a vyloučením výborem pro poškození spolku⁵¹.

Jako orgány spolku byl stanoven výbor, předsednictvo, přehlížitelé ústní, valná hromada sbor vedcovský a revizní rada⁵². Výbor, který spravoval spolek, se skládal ze starosty, dvou náměstků, vrchního vedce a jeho zástupce a deset členů volených valnou hromadou. Kompetence výboru byla široká, mimo jiné přijímal návrhy, rozhodoval o kvalifikaci vedce⁵³, vykonával dozor nad oddíly a družinami, vybíral příspěvky a svolával valné hromady. Jeho funkční období bylo dva roky.

Předsednictvo, jehož jediným úkolem bylo spravovat spolek v době mezi zasedáními výboru, se skládalo ze starosty, obou místostarostů (= výše zmíněných náměstků), vrchního vedce a jeho zástupce a dalších tří členů výboru.

Přehlížitelé ústní, kteří byli dva, měli bez bližší specifikace za úkol dozor nad hospodařením.

Valná hromada, jejímiž členy byli všichni členové spolku, se konala nejméně jednou za dva roky. Kromě výše zmíněných voleb jiných orgánů mohla mít stanovky a usnášet se na jejich výkladu, usnášet se o zcizování nemovitostí, o vydáních nad 500 Kč a o případném rozpuštění spolku.

Sbor vedcovský, jehož členové byli všichni kvalifikovaní vedci, měl v gesci „*technickou stránku výchovy junácké*“. Konkrétně šlo o pořádání výstav, sjezdů a dále provádění zkoušky junáků.

Revizní rada rozhodovala ve sporných záležitostech, které mohly vyniknout. Nebyla stálým orgánem (vyjma jejího předsedy, který měl funkční období stejně dlouhé jako výbor a kterého volila valná hromada), ale ustavovala se *ad hoc*, pro každý spor zvlášť, přičemž každá ze zúčastněných stran navrhla dva její členy. Při řešení sporu tak byl celkový počet členů roven pěti.

Zajímavá byla úprava vlastnictví uvnitř spolku. Aťkoliv Junák – český skaut neměl žádné pobožné spolky (tedy oddíly ani družiny neměly právní osobnost), majetek zůstával ve vlastnictví

⁵⁰ Je zajímavé, že Stanovy I pro vedčí členství jako podmínku bezúhonnost neuváděly, a přesto členství automaticky zanikalo při ztrátě bezúhonnosti.

⁵¹ I. VII Stanov I

⁵² I. VIII – XI a XVI Stanov I

⁵³ Tedy o tom, jestli jsou jiní členové kvalifikováni vést oddíl.

oddílu nebo družiny, která jej nabyla a mohla s ním dále volně nakládat. Pouze v případě zániku dotyčného oddílu nebo družiny přecházel majetek pod správu výboru⁵⁴.

V těchto stanovách byla také dvě ustanovení, která vázala Junáka – českého skauta na Prahu. První byl čl. X, který stanovil, že „Valná schůze [=valná hromada] se může usnášeti [...], je-li přítomna aspoň polovina všech členů spolku v Praze a sousedních obcích bydlících.“⁵⁵ Druhý byl čl. XV: „Rozešel-li se, nebo rozpuštěn byl spolek, opatruje jím i jeho obec Pražská a vydá jeho novému spolku za stejných podmínek a na těchže zásadách jako nyní již spolek junácký zřízenému.“⁵⁶

Tyto stanovy platily až de facto do roku 1920, de iure do 1923 (viz dále).

V roce 1917 podal Junák žádost o povolení nošení junáckého kroje a odznaku. Tato žádost byla zaevidována místodržitelstvím dne 21. dubna⁵⁷. Této žádosti nebylo vyhověno, neboť v odpovědi datované na 12. února 1918 místodržitelství požaduje (pravděpodobně díky ustanovení písm. d § 4 zák. č. 134/1867 ř. z.) doplnění stanov o klauzuli týkající se práv odznaku a kroje⁵⁸. Do stanov toto implementováno nebylo a Junák si obdobnou žádost podal po skončení války⁵⁹.

V průběhu války také probíhaly schůze valných hromad, tedy nejvyšších orgánů spolku. Tyto schůze, dle oznámení uveřejněných pražskému policejnímu ředitelství, probíhaly 18. prosince 1916 (byla dokončena 15. 1. 1917⁶⁰), 12. 3. 1917⁶¹ (která byla přeložena z 14. 2. toho roku⁶²) a 17. 1.

⁵⁴ čl. XIV Stanovy 1

⁵⁵ Tato úprava byla, dle mého názoru, přijata z čistě praktických důvodů, neboť se vzhledem k umístění sídla spolku předpokládalo, že se valné hromady budou konat v Praze a vzhledem k tehdejší dopravní situaci mohl být pro mimopražské členy problém se do hlavního města království dostat. Valná hromada by tak byla paralyzovaná a neuskutečnitelná.

⁵⁶ Kvůli tomuto ustanovení musel Junák – český skaut požádat o povolení místskou radu královského hlavního města v Praze. Stalo se tak nicméně až po schválení stanov 24. června 1914, žádost byla místskou radou zaevidována pod číslem 1688/14/162.

⁵⁷ Pod číslem jednacím 106630.

⁵⁸ Spis. zn. 1501, složka SK-XIV-354.

⁵⁹ Bez zajímavosti není, že kvůli nošení skautského kroje junácky byl v roce 1917 vyslýchán A. B. Svojsík, který byl v té době vrchním v čem Junáka. Ten v protokolu nošení kroje popsal: „Chovanci skautu oblékali sportovní úbor, a sice dle skizy bez zvláštního odznaku, takže mohl tak se oblékati kdokoliv jiný.“ (Výslechový protokol okresního komisařství pražského č. III z 19. září 1917, složka SK-XIV-354).

⁶⁰ oznámení spis. zn. 9463, složka VK-XIV-354

⁶¹ oznámení o výsledku voleb spis. zn. 4198, složka VK-XIV-354

⁶² oznámení o přeložení spis. zn. 1406, složka VK-XIV-354

1918⁶³. Na žádné z nich nebyla přijata jakákoliv změna stanov, z toho soudím, že byly svolávány především kvůli nutnosti zvolení orgánů, jak odcházeli příslušníci jiní členové na frontu.

Junák za první republiky

V souvislosti s osamostatněním se Československa, jak již bylo popsáno výše, nedošlo ke změně činnosti v oblasti právních předpisů týkajících se práva upravující činnost Junáka – českého skauta. Pokud nějaké změny nastaly, týkaly se v zásadě správních aspektů spolkového práva, například přestalo existovat české zemské místodržitelství, které do té doby vedlo příslušnou agendu (včetně spisů týkajících se Junáka).

Převodní stanovy Junáka platily beze změny až do žádosti o výmaz, která byla podána v roce 1920 pod číslem jednacím 17385 S.II ai 1920. Jako důvod zániku spolku bylo uvedeno: „*Spolek Junák – český skaut v Praze zanikl, přetvořiv se na spolek Pražský skaut, místní sdružení Svazu junák -skaut Republiky československé v Praze, jenž jest jeho právním nástupcem.*“⁶⁴ Nicméně oficiálně bylo žádosti vyhověno až v roce 1923.

V době mezi vznikem SR a zánikem spolku se konaly ještě tři valné hromady. První 12. prosince 1918⁶⁵, druhá 17. února 1919⁶⁶ a poslední 25. ledna 1920⁶⁷. Na této poslední valné hromadě došlo k přijetí rozhodnutí o přetvoření Junáka – českého skauta do pražské odbočky Svazu junák -skaut Republiky československé (dále Svaz junák). Vysoká frekvence konání valných schůzí byla zapříčiněna složitou vnitropolitickou situací v Junáku.

Svaz junák byl založen 7. června 1919⁶⁸. Jeho úkolem bylo sjednotit všechny skautské organizace působící v tehdejší Československu. Podle stanov⁶⁹, které dle § 11 zák. č. 134/1867 z. z. muselo schválit československé ministerstvo vnitra, měl spolek působnost v celém Československu. Sídlem spolku byla Praha a jednacím jazykem byla češtinou československá. Členem

⁶³ oznámení o výsledku voleb spis. zn. 457, složka VK-XIV-354

⁶⁴ Úřední list Republiky československé, ročník 1923, číslo 165, strana 5102.

⁶⁵ Spis. zn. 9989 složka VK-XIV-354.

⁶⁶ Spis. zn. 1501 složka VK-XIV-354.

⁶⁷ Spis. zn. 1235 složka SK-XIV-379.

⁶⁸ Skautské století, op. cit., s. 75

⁶⁹ *Stanovy Svazu skaut -junák Republiky československé*. Praha: Pražská akciová tiskárna, 1919., dále jako Stanovy 2.

svazu mohl být „spolek, jenž zabývá se skautskou výchovou a má jeden nebo několik oddílů hochů nebo dívek, po případu též jednotlivé oddíly junácké, které se do Svazu přihlásily a ústřední radou zařazené byly.“⁷⁰. Ve speciální hlavě bylo upraveno postavení žen. Bylo stanoveno, že zastoupení v orgánech bude respektovat poměr členů a členek a že je možné konat plenární schůzky v dcovského sboru⁷¹ odděleně pro dívky a chlapce.

Kromě dcovského sboru byly dalšími orgány Svazu junáků ustaveny valný sjezd, ústřední rada svazu a dozorčí rada. Kompetence těchto orgánů byla v zásadě totožná s kompetencemi orgánů stejných názvů zřízených v Junáku – českém skautu. Dále bylo stanoveno, že „K ustanovení jednotlivých směrnic českého skautingu a hájení jeho zájmů svolává ústřední rada nejméně jednou do roka a to nejpozději v dubnu poradní sbor, do něhož vysílá po dvou zástupcích mimo Svaz Sokolstvo, dělnické a lokální jednoty, ...“⁷². Tedy bylo zde zřízeno něco, co je možné považovat za předchůdce současných českých rad dětí a mládeže.

V průběhu první republiky byly stanovy Svazu junáků několikrát měněny, a to v letech 1921, 1923, 1924, 1928, 1934 a 1936. Vždy však šlo spíše o kosmetické změny, které se týkaly způsobu ustavení, případně volby jednotlivých orgánů. Výjimkou byl rok 1934, ve kterém bylo umožněno, aby se členem Svazu junáků stali i fyzické osoby⁷³ a také došlo v tomto roce ke změně názvu na Svaz junáků skautů a skautek Republiky československé.

Za trvání první republiky tak právní forma československého skautingu i vnitřní uspořádání procházela poměrně kontinuálním vývojem. Ten byl přerušen až mnichovskou krizí a pozdějším vznikem protektorátu.

Skauting po Mnichovu a za protektorátu

Po odtržení pohraničních území a změně politické a společenské situace muselo dojít i k úpravě stanov Svazu skautů. Ten byl přetvořen⁷⁴ v nový spolek, který se jmenoval prostě Junák. Jednací

⁷⁰ Stanovy 2, hlava členství

⁷¹ V dcovský sbor byl orgán, jehož členy byli v podstatě všichni uznání v dcové všech spolků, které byly členy Svazu junáků, a který měl na starosti péči o veškerou technickou stránku života junáckého.

⁷² Stanovy 2, hlava Poradní sbor

⁷³ Stanovy, hlava VIII.

⁷⁴ Stanovy byly schváleny ministerstvem vnitra výnosem č. 2899/1939-6 ze dne 12. března 1939, dále Stanovy 4.

e í byla ur ena pouze eština a p sobnost spolku byla výlu n v zemi eské a moravskoslezské. leny se mohli stát výhradn eši, pouze se souhlasem velitelství mohla být p ijata i jiná mládež národnosti slovanské.

Orgánem, který spravoval veškerou innost spolku, bylo velitelství⁷⁵. V n m bylo místo vyhrazeno krom skautských funkcioná také zástupc m ministerstva vnitra, ministerstva školství a národní osv ty a zdravotní a sociální správy. Celkem m lo velitelství 18-20 len .

Nejvyšším orgánem byl junácký sn m. Lh ta pro svolání mimo ádného junáckého sn mu byla výrazn zkrácena – ze ty ned l⁷⁶ na t i dny⁷⁷. Dále nebylo p ipušt no, aby jeden ú astník sn mu m l více než jeden hlas⁷⁸. Bylo také opušt no kvorum pot ebné pro usnášeníschopnost.

Dalším orgánem bylo ná elnictvo, jehož v tšina pravomocí byla p esunuta na velitelství a hlavní stany⁷⁹. Ty m ly v gesci správu kmen (dív ího a chlapeckého) po stránce organiza ní, zdravotnické, výchovné a hospodá ské. Zbrusu novými orgány pak byla Zdravotnická rada a Hospodá ská rada. Zdravotnická rada byla „*poradním a výkonným sborem velitele Junáka ve v cech zdravotnické pé e v mezích innosti spolku a se zvláštním z etelem k t lesné výchov mládeže*.“⁸⁰. Hospodá ská rada se starala o majetek spolku.

Nov se také ve stanovách objevila možnost zakládat Sdružení p átel Junáka jakožto odbo né spolky Junáka, tyto spolky m ly jednotné vzorové stanovy⁸¹ schválené až po vzniku Protektorátu echy a Morava Zemským ú adem v Praze výnosem . 247/4 21. dubna 1939. Cílem sdružení m lo být mimo jiné zakládání nových oddíl , hmotná podpora innosti oddíl Junáka nebo po ádání p ednášek, tábor , sjezd , divadel a zábav.

K jedině zm n stanov Junáka za trvání protektorátu došlo 21. zá í 1940, kdy byla schválena výnosem ministerstva vnitra . D-3111-19/9-40-6.

⁷⁵ Hlava XVII, Stanovy 4

⁷⁶ Odst. 2 hlava XIV, Stanovy 3

⁷⁷ Odst. 4 hlava XV, Stanovy 4

⁷⁸ Což op t bylo dle (písm. b) odst. 4 hlavy XIV) Stanov 3 možné: „*jeden delegát nesmí mítí více než deset hlas*“.

⁷⁹ Hlavní stany jakožto orgán byly ustaveny již ve Stanovách 3 (viz výše), nejednalo se tam o výkonný orgán, ale o orgán, který jmenoval osobnosti do estného p edsednictva Svazu skaut (Hlava XV).

⁸⁰ Hlava XX, Stanovy 4

⁸¹ Hlava XXII, Stanovy 4

Junák byl rozpuštěn výnosem říšského protektora v Čechách a na Moravě ze dne 28. října 1940 . I-366/40 s účinností od 5. listopadu. Majetek Junáka byl zajištěn Gestapem a později, v roce 1942, předán nově vzniklému Kuratoriu pro výchovu mládeže.

Po druhé světové válce

Junák, ústředí skautské výchovy v Praze⁸² (se spolkovou působností stále pouze pro českou a moravskoslezskou zemi) oznámil dopisem ze dne 29. října 1945 adresovaným předstevní sboru národní bezpečnosti v Praze, že dle § 2 odst. 2 dekretu prezidenta republiky č. 81/1945 došlo k obnovení činnosti spolu Junák 5. května 1945⁸³. Nicméně už před tímto oznámením jednal tento spolek s úřady vlastním jménem⁸⁴.

Okamžitě po skončení druhé světové války totiž Junák začal aktivně participovat na veřejném životě v Československu, což se projevilo i v komunikaci s úřady, která se skládala hlavně z žádostí o povolení různých akcí a jejich udělování. Tak byly pražským předstevním SNB povolovány manifestační průvody⁸⁵, táborové ohně⁸⁶ nebo setkání vedoucích⁸⁷, podobná situace byla i v dalších městech.

V tomto období byly stanovy spolku změněny pouze jednou a to 10. února 1946, kdy se jeho název změnil na Junák, ústředí skautské výchovy ve Svazu české mládeže⁸⁸. Opět byla v těchto stanovách upravena problematika tzv. zakládajících členů, kterými se mohli stát ti, kteří „složí najednou nebo v několika splátkách v též peněžitou splátku stanovenou junáckým sněmem a je přijat za zakládajícího člena ústřední radou nebo jí zmocněným orgánem spolku“⁸⁹. Národní sněm byl stále dva, jedno pro chlapecký, druhé pro dívčí kmen. Kromě Junáckého sněmu, který by byl v dnešní terminologii označen za nejvyšší orgán, a národních sněmů byly ve stanovách ustaveny i další ústřední orgány: ústřední rada, zemské rady, zemská národní sněm chlapeckého a dívčího kmene,

⁸² Dále pouze Junák, pokud toto označení nebude matoucí.

⁸³ Spis. zn. 1386, složka SK-XIV-379.

⁸⁴ Viz například dopis z 19. 10. 1945, ve kterém Junák oznamuje konání slavnostního shromáždění skautských oddílů na stadionu Slavie s následným průvodem (Spis. zn. 6793, složka SK-XIV-379).

⁸⁵ Viz výše.

⁸⁶ Spis. zn. 5914, složka SK-XIV-379.

⁸⁷ Spis. zn. 1765, složka SK-XIV-379.

⁸⁸ Spis. zn. 8953, složka SK-XIV-379.

⁸⁹ Oddíl V, Stanovy zaregistrované pod spis. zn. 8953, složka SK-XIV-379.

rady, komise, odbory a smír í rada. D lení na zem z stalo, nicmén ani zem nebyly pobo nými spolky, a tedy nem ly právní osobnost (stejn tak ji nem ly oddíly, st ediska okrsky a oblasti)⁹⁰.

Zajímavým po inem bylo založení eskoslovenského Junáka v lét roku 1946⁹¹. Cílem tohoto spolku, jehož jedinými leny byly spolky Junák, úst edí skautské výchovy ve Svazu eské mládeže a Junák, úst edie skautskej výchovy, bylo dle stanov „*sdrúžití junáckou organisaci zem eské a Moravskoslezské a junáckou organisaci na Slovensku...*“

V roce 1947 pak eskoslovenský junák požádal dle § 3 odst. 2 zákona . 269/1936 Sb. o povolení užívání malého státního znaku ve svém novém znaku (fotografie tohoto znaku je sou ástí p íloh). Toto povolení bylo následn ud leno⁹².

Již 25. února 1948 vznikl Ak ní výbor úst edí Junáka⁹³, který mimo jiné deklaroval podporu vlády Klementa Gottwalda a boj proti nep átel m lidové demokracie. Dle bodu 6 svého prohlášení p estala úst ední rada, jakožto vrcholný výkonný orgán, pracovat a na její místo byl dosazen práv nov vzniklý ak ní výbor. Ihned byla u in na opat ení, která m la za cíl dosadit na rozhodujících pozice v Junáku spolehlivé soudruhy a soudružky⁹⁴.

Povále ná historie spolku Junák kon í rozhodnutím Úst edního ak ního výboru Národní fronty ze dne 29. b ezna 1948, díky kterému se Junák stal sou ástí eskoslovenského svazu mládeže. V íjnu 1950 bylo toto rozhodnutí využito⁹⁵ a SM p evzal veškerá jeho práva a závazky. Pobo né spolky Junáka, tedy r zná sdružení p átel Junáka a sdružení pro podporu junáctví byla zrušena⁹⁶.

⁹⁰ Na to, že jsou oddíly Junáka pouze jeho vnit ními orgány a ne pobo nými spolky, narazila v roce 1949 i Finan ní prokuratura p í svém vyšet ování 145. oddílu Strašnice. Viz spis. zn. 217, složka SK-XIV-379.

⁹¹ Stanovy byly schváleny ministerstvem vnitra 20. srpna 1946 výnosem . 3111-6/7-46-9-Vb/1.

⁹² Spis. zn. 13388, složka SK-XIV-379

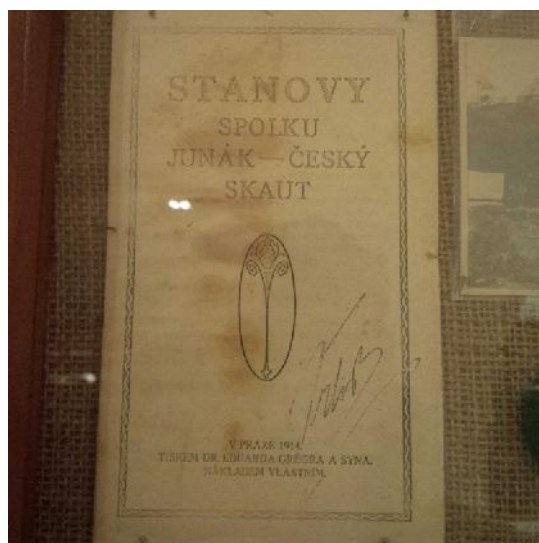
⁹³ Dostupné online na http://www.skautskyinstitut.cz/eknihovna/19480225_ProvolaniaknihovyboruUstrediJunaka.pdf.

⁹⁴ Viz zápis z jednání Úst edního ak ního výboru Junáka ze dne 26. února 1948 dostupný online na <http://www.skautskyinstitut.cz/eknihovna/Z%C3%A1piszesch%C5%AFze%C3%9AAVJ2621948.pdf>.

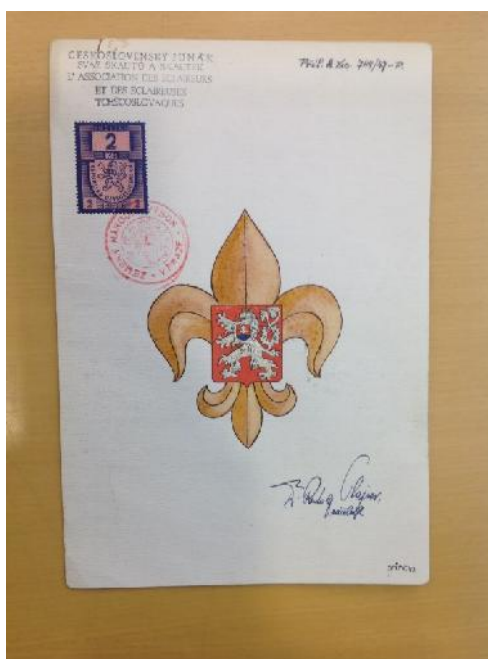
⁹⁵ Viz dopis ministerstva vnitra SR adresovaný m. j. referát m pro vnit ní v ci obvodních a místních národních výbor a ze dne 12. íjna 1950, . 260/01-4-II/2.

⁹⁶ Viz informace Úst edního národního výboru hl. m. Prahy o výmazu ze spolkového katastru z 26. 10. 1950, zn. 267/251/10.

Obrázková příloha

Stanovy Junáka – českého skauta z roku 1914

Návrh znaku organizace z roku 1947

Zdroje

Archivy

Archiv Hlavního města Prahy

Národní archiv

Archiv Skautského institutu

Literatura

DUSIL, Václav. *československé právo spolkové*. Praha: Aventinum, 1924, Knihovna naučných spisů Aventina.

DVOŘÁK, Roman a René FISCHER. *Organizace a právo*. Vyd. 1. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, 1999. Vzděvací zkouška. ISBN 80-861-0930-5.

KLESTAN, Jiří, Alexandra BLODIGOVÁ a Jaroslav BUBENÍK. *Židovské spolky v českých zemích v letech 1918-1948*. Vyd. 1. Praha: Sefer, 2001, ISBN 80-859-2427-7.

KUKLÍK, Jan. *Dějiny československého práva: 1945-1989*. Vyd. 1. Praha: Auditorium, 2011. ISBN 978-808-7284-179.

LAŠTOVKA, Marek. *Pražské spolky: soupis pražských spolků na základě edních evidencí z let 1895-1990*. Vyd. 1. Praha: Scriptorium, 1998, xcv, Documenta Pragensia, vol. 6. ISBN 80-902-1519-X.

MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 4. přeprac. vyd. Praha: Leges, 640 s. Student (Leges). ISBN 978-808-7212-394.

NÁRODNÍ ELNICTVO SVAZU SKAUTŮ A SKAUTEK REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ. *Na obranu českého skautingu*. Praha: V. Palásek a Fr. Kraus, 1922

PRAŽÁK, Jiří. *Rakouské právo ve věku: Díl první: Právo ústavní*. Praha: Jednota právnická, 1898.

SVOJSÍK, Antonín. *Český skaut: Úvodem k nové národní naší instituci*. Praha: Josef Springer, 1912.

SVOJSÍK, Antonín Benjamin. *Organizace*. 2. doplněné vydání. Praha: Josef Springer, 1930.

ŠANTORA, Roman. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 2012, 253 s. ISBN 978-802-0426-222.

Zákony a obdobné právní předpisy

zákon č. 134/1867 ř. z. (Spolkový zákon)

zákon č. 142/1867 ř. z. (Zákon o všeobecných právech státních občanů)

zákon č. 11/1918 Sbírky zákonů a nařízení (Recepturní zákon)

ústavní zákon č. 37/1918 Sb. (Prozatímní ústava)

ústavní zákon č. 120/1920 Sb. (Ústavní listina)

ústavní zákon č. 121/1920 Sb.

zákon . 267/1920 Sb. (Zákon o odstranění nevhodných názvů)
zákon . 300/1920 Sb. (Zákon o mimořádných opatřeních)
nařízení vlády . 177/1938 Sb.
nařízení vlády . 13/1939 Sb.
nařízení vlády . 30/1939 Sb.
nařízení vlády . 136/1940 Sb.
dekret prezidenta republiky . 11/1944 Úředního věstníku republiky československé
dekret prezidenta republiky . 81/1945 Sb. (O některých opatřeních v oboru spolkovém)
ústavní zákon . 150/1948 Sb. (Ústava 9. května)